

بودجه به موقع به مجلس می رود

تلاش مجدانه‌ای داریم که در زمان مقرر قانونی، لایحه بودجه ۱۴۰۴ را به مجلس شورای اسلامی تقدیم کنیم. به گزارش ایرنا، حمید پورمحمدی، رئیس سازمان برنامه بودجه کشور درباره زمان تقدیم لایحه بودجه سال ۱۴۰۴ به مجلس شورای اسلامی افزود: ارائه به موقع لایحه بودجه سال ۱۴۰۴ به مجلس شورای اسلامی، برای ما بسیار حائز اهمیت است. رئیس سازمان برنامه بودجه کشور سپس با اشاره به تشکیل ستاد بودجه ۱۴۰۴ در این سازمان از حدود یک ماه و نیم قبل، اظهار داشت: جلسات ستاد بودجه ۱۴۰۴ در سازمان برنامه بودجه به صورت منظم تشکیل شده و کمیسیون‌ها و کمیته‌های این ستاد، فعالیت‌های خود را به صورت مستمر انجام می‌دهند. پورمحمدی با بیان اینکه خودمان را مقید به ارائه لایحه بودجه در زمان مقرر قانونی می‌دانیم، گفت: طبق قانون، باید لایحه بودجه سال ۱۴۰۴ را تا تاریخ یکم آبان ماه به مجلس شورای اسلامی ارائه شود که به طور حتم در زمان تعیین شده، لایحه بودجه را به مجلس تقدیم خواهیم کرد.

امتیاز خاص برای متقاضیان مسکن

متقاضیان تحت پوشش نهادهای حمایتی در نهضت ملی مسکن باید از امتیازات خاص برخوردار شوند. به گزارش تسنیم، مسعود بیاتمنش، سرپرست معاونت مسکن و ساختمان گفت: اگر تورم ۴۰ درصدی نباشد کارهای اجرایی و عمرانی بهتر جلو می‌رود. او با بیان این‌که مشکلات کشور زیاد است و با توکل به خدا مشکلات قابل حل است، اظهار کرد: اگر تورم ۴۰ درصدی در کشور نباشد کارهای اجرایی و عمرانی بهتر جلو می‌رود. او با بیان این‌که چنانچه آرمش و ثبات به اقتصاد کشور برگردد بسیاری از مشکلات حل می‌شود بر شناسایی متقاضیان واقعی مسکن در طرح نهضت ملی مسکن تاکید کرد و ادامه داد: راهبرد ما شناسایی و تأمین مسکن برای دهک‌های کمتربرخوردار جامعه است. بیاتمنش افزود: باید متقاضیان تحت پوشش نهادهای حمایتی از امتیازات خاصی برخوردار شوند و این اداره کل منابع مالی لازم به آنها اختصاص دهد و عدالت که شعار دولت است به خوبی اجرا شود.

واردات ۱۵۰ هزار تن کسری نهاده

سالانه ۱۵۰ هزار تن از نیاز دامی کشور به وسیله واردات تأمین می‌شود. جواد آزاد، مدیرعامل اتحادیه صنعت دامپروران گفت: به‌رغم پیگیری‌های مکرر در سنوات گذشته برای تولید قراردادی دام، اما متأسفانه این امر محقق نشد و آنچه که در شرایط کنونی اتفاق می‌افتد، با تولید قراردادی فاصله معناداری دارد. به گفته او، با وجود پیگیری‌های مکرر، معاونت امور دام ۴ قطب تعریف کردند اما خروجی نداشت، درحالی‌که تشکل و دامدار باید اعلام کند که در طرح شرکت می‌کند و در قبال چه میزان نهاده چه تعداد دام دریافت می‌کند و در نهایت دام تولیدی با قیمت مشخص از دامداران خریداری کند که متأسفانه در چندسال گذشته به توافق واحد در خصوص قیمت دام نرسیدیم. مدیرعامل اتحادیه صنعت دامپروران افزود، کسری گوشت سالانه به ۱۰۰ تا ۱۵۰ هزار تن می‌رسد. بنابر آمار پتانسیل تولید سالانه یک میلیون تن گوشت در کشور وجود دارد که با احتساب ۹۰۰ هزار تن مصرف گوشت در داخل، حتی پتانسیل صادرات به بازار وجود دارد.

حصر ممنوعه‌ها می‌شکند؟

وزیر اقتصاد و رئیس بانک مرکزی از امکان‌های جدید برای رفع انحصار تولید در کشور خبر دادند

مریم رحیمی
خبرنگار اقتصادی

خودرو، لوازم خانگی و پوشاک شاید مهمترین کالاهای ممنوعه وارداتی باشد. کالاهایی که قرار بود با ممنوعیت ورود رقیبای خارجی، رشد قابل توجه کمی و کیفی پیدا کند تا حق مصرف‌کننده ادا شود. نتیجه اما بازاری انحصاری مملو از کالاهای بی‌کیفیت و کم‌کیفیت بود. شرایط بازار ولی گویا مطلوب دولت نیست. چند روز پیش عبدالناصر همتی، وزیر تازه منصوب‌شده اقتصاد در دولت چهاردهم هم خبری مبنی بر باز شدن گره واردات داد. همتی در شبکه ایکس خود نوشته بود: «امروز بالاخره گره کور واردات خودرو را با تدبیر رئیس محترم جمهور در جلسه ستاد اقتصادی دولت باز کردیم. همه بدانند اجازه انحصار در هیچ حوزه و صنعتی را نمی‌دهیم. همه صنایع باید با رقیب خارجی خود رقابت کنند. منافع ملت ایران در رقابت است.»

همچنین محمدرضا فرزین، کمی بعد از انتشار این خبر،

کاهش مداخلات دولتی در اقتصاد است. بنابراین می‌توان نتیجه گرفت که حتی اگر دولت حمایت‌های خود را به درستی و در دوره‌های موقت انجام دهد، باز هم کارایی لازم را نخواهند داشت. ممکن است برخی از کارشناسان بتوانند حمایت دولتی از برخی صنایع را تنها در برهه‌های خاص تجویز کنند، اما این حمایت‌ها باید در وهله اول مقطعی باشند و در وهله دوم، دولت باید بدانند چه زمانی حمایت خود را به چه شکل قطع کند. حمایت مداوم از هیچ صنعتی، منطق اقتصادی ندارد و الزاماتی که برای رشد بلندمدت یک صنعت لازم است را از آن صنعت می‌گیرد.

زمانی که دولت در اقتصاد دخالت می‌کند، ایجاد فساد لاجرم است. بنابراین هر زمان که دولت در اقتصاد دخالت کند، حتی اگر دلیل این دخالت، حمایت از صنایع باشد، خواه یا ناخواه مجاری برای فساد به وجود می‌آید.

تجربه کشورهای دیگر به‌خصوص در آسیای جنوب شرقی را تأیید می‌کند؟

تجربه‌های چین، کره جنوبی یا کشورهای دیگر توسعه‌یافته نیز این را تأیید می‌کند. اینکه حمایت‌ها به چه شکل انجام شود بسیار مهم است و همان‌طور که گفتیم، آنچه بیشتر از همه اهمیت دارد این است که چه زمانی و چگونه دولت حمایت خود را از صنایع قطع کند. با توجه به این الزام‌ها هم به نظر نمی‌رسد دولت ایران حداقل در مقطع کنونی توان انجام حمایت‌های کارآمد از صنایع را داشته باشد.

بهترین توصیه برای دولت چهاردهم درباره حمایت از صنایع چیست؟

بهترین شکل از حمایت که می‌توان در حال حاضر توصیه کرد این است که در ابتدا تحریم‌ها رفع شوند زیرا تحریم‌ها کمر اقتصاد ایران را شکسته و امکان تبادل ارز، تکنولوژی و فناوری پشت‌درهای بسته از تولیدکنندگان سلب شده است. به جز این، به نظر می‌رسد قواعد دستوری باید رفع شود. در واقع بهترین حمایت سیاست‌گذار دولتی برای تولیدکننده‌ها این است که قوانین و قواعد دستوری که دست‌وپاگیر هستند را از جلوی پای آن‌ها بردارند و این موانع رفع شوند. به نظر می‌رسد دست‌وپاگیر بودن مداخله دولتی منجر به فساد و ناکارآمدی است. بسیاری از صنعت‌گران همواره تأکید می‌کنند که اصل‌الامر نداشتن دولت دست آن‌ها را بگیرد و به آن‌ها کمک کند؛ همین که این نهاد بزرگ، جلوی پای آنان موانع ایجاد نکند و به اصطلاح پای آن‌ها را نیندند، برای توسعه و رشد کافی است.

چه کسانی خواهان حمایت‌های دولتی هستند؟

فکر می‌کنم به جز اندک ذی‌نفعانی که می‌خواهند از امتیازهای دولتی استفاده کنند، بقیه تولیدکنندگان راضی به حمایت‌های دولتی نیستند. بنابراین، بهترین توصیه برای دولت این است که دخالتی در اقتصاد نکند. اینکه اجازه دهیم تولیدکنندگان با منطق اقتصادی کار خود را جلو ببرند و از مقررات‌زایی‌های بی‌دلیل جلوگیری کنیم، بیشترین کمک را به تولید خواهد کرد. البته، باید توضیح داد تا زمانی که تحریم‌ها پابرجاست، توسعه کشور به شکلی که دستان کلیات آن را ترسیم می‌کند کاملاً ناممکن است. اگر مسئله تحریم اولاً حل و مدیریت شود و ثانیاً حداقل آرمشی در اقتصاد کلان کشور به وجود بیاید، آن‌گاه مقررات‌زدایی، بهترین راه و روش برای حمایت از تولید و تولیدکننده صنعتی است.

نگاه کارشناس

توسعه با وجود تحریم غیرممکن است

امیر حسین خالقی پژوهشگر اقتصادی:

دولت در ظاهر بهانه حمایت از این صنایع، واردات کالاهای مشابه از شرکت‌های رقیب خارجی را ممنوع کرده است اما در باطن امر، تولیدکننده ترجیح می‌دهد به جای ارتقای کیفیت خود و پاسخگویی به مشتری، از نهادهای حمایت کند که سود خود را در گرو رضایت او می‌بیند. ضرب‌المثلی قدیمی نیز می‌گوید همه فعالیت‌های تولیدکننده پس از حمایت بستگی به این دارد که نینوا چه آهنگی را بنوازد. زمانی که عامل اصلی در ماندگاری سودآوری تولیدکننده سیاست‌گذار باشد، تولیدکننده هم سعی می‌کند دل او را به دست بیاورد اما در بازار آزاد، مشتری همه‌کاره است و تولیدکننده باید برای رفاه و رضایت او دست به هر اقدامی بزند. به همین دلیل انحصار ایجاد کردن منتج به کیفیت پایین کالاها می‌شود. در نهایت این مردم هستند که ضرر می‌کنند زیرا مجبور می‌شوند کالاهای بی‌کیفیت را بخرند.

شرایط ویژه ایران مانند ارز ارزان و تحریم، چگونه کاتالیزور روند بی‌کیفیتی کالاهای می‌شوند؟

دقیقاً شرایط خاص ایران را هم به این منطق اضافه کنید تا متوجه شوید انحصار چه بلایی بر سر صنعت می‌آورد. نهاد دولت، رقابت‌های سیاسی دارد و بحران‌های زیادی مانند تحریم و جانشینی را روبروی خود می‌بیند. اگر همه این‌ها را به شرایط قبلی اضافه کنیم، در خواهیم یافت که بوروکراسی فشل و ناکارآمد دولتی حتی اگر بخواهد از تولید حمایت کند نیز نمی‌تواند حامی خوبی برای صنایع باشد. برخی، خوشبینانه معتقدند که دولت با حمایت از صنایع منجر به رشد و رقابت‌پذیری آنان در آینده می‌شود؛ اما این افراد در نظر نمی‌گیرند دولت توان حمایت را از اساس ندارد چرا که حمایت از صنایع نیاز به برخی الزام‌هایی دارد که دولت از آن‌ها بی‌بهره است. به همین دلیل هم می‌توان پیش‌بینی کرد نهاد دولت، برنامه مشخصی برای حمایتی که به افزایش کیفیت منجر شود، به وجود نمی‌آورد. اگر همه این تکه‌های پازل را کنار هم بچینیم، متوجه می‌شویم که در صنعت لوازم خانگی و خودروسازی کاهش کیفیت کالاها ناگزیر بود و اگر چنین نمی‌شد، باید تعجب می‌کردیم.

برخی از کارشناسان سیاست‌های صنعتی توصیه می‌کنند که دولت در برخی از صنایع استراتژیکی که پتانسیل‌های پیشرفت دارد، حمایت کند اما این حمایت‌ها کنترل شده و با حساب و کتاب باشند. چقدر می‌توان با این گزاره موافق بود و از دولت انتظار حمایت حساب‌شده از برخی صنایع داشت؟

باید در نظر داشت که صنایعی مانند قطعه‌سازی در ذیل صنعت خودرو، به شدت پتانسیل پیشرفت دارند اما حتی فعالان این صنعت موفق نیز اذعان دارند که اتفاقاً آن‌ها هم از حمایت‌ها و مداخله‌های دولت ضرر می‌کنند. عمده شکایات فعالان صنعتی در حوزه قطعه‌سازی از حمایت‌های دولتی است و تنها تقاضای آن‌ها نیز

بسیاری از کارشناسان معتقدند که با وجود تحریم‌ها، هرگونه برنامه‌ای برای توسعه و رشد صنعتی، غیرقابل اجرا و بیش از حد، خوش بینانه است. این در حالی است که سیاست‌گذار و دولت‌ها در ادوار مختلف، هم و غم خود را بر رشد تولید گذاشته‌اند و در برهه‌هایی از تاریخ، قوانینی برای حمایت از دولت وضع کرده‌اند. این حمایت‌ها گاه در قالب بخش نام‌هایی برای ممنوعیت واردات بوده است. دولت در مقاطعی حتی به بهانه حمایت از صنایع، عوارض بسیار سنگینی بر صادرات نهادهای تولید بسته است و گاهی هم این حمایت‌ها را به شکل در اختیار قرار دادن ارز ارزان و تسهیلات ارزی قیمت در اختیار تولیدکنندگان قرار داده است. با وجود همه این اقدامات، همه ناراضی هستند. تولیدکننده‌ها از دخالت دولت شاکمی شده‌اند و مصرف‌کننده‌های نهایی نیز از کیفیت کالاهای داخلی راضی نیستند. امیرحسین خالقی، پژوهشگر اقتصادی در همین باره بیان می‌کند: تا زمانی که تحریم‌ها پابرجاست، توسعه کشور به شکلی که برخی کلیات آن را در ذهن ترسیم می‌کنند کاملاً ناممکن است.

چند روز پیش وزیر اقتصاد، نوبتی منتشر کرد و در آن رقابت را عامل منفعت مردم ایران دانست. به نظر شما دلیل این امر چیست و چرا زمانی که دولت سیاست‌های حمایتی را اعمال نکرده بود، وضعیت شرکت‌های خودروسازی، به مراتب وضعیت بهتری داشت؟

مسئله‌ای که به آن اشاره شده است، اصلاً سابقه‌دار نیست؛ بدیهیات اقتصادی توضیح می‌دهد زمانی که سیاست‌گذار به سرعت انحصار می‌رود، یعنی از یک ابزار سیاسی غیربازاری استفاده می‌کند تا از تولید داخل حمایت کند، حتی اگر نیت خیر داشته باشد و بخواهد این صنایع در آینده رقابت‌پذیر شوند، زمین بازی را عوض کرده است. تولیدکننده به جای اینکه تولید خود را ارتقا دهد، بیشتر به فکر دریافت رانت از دولت و نه توسعه صنایع خود خواهد بود.

دلیل این امر چیست؟

تولیدکننده‌ای که پیش از این مجبور بود با ارتقای کیفیت، نوآوری و پاسخگویی به مشتری در رقابت با رقیب، فعال باشد و کیفیت خود را ارتقا دهد، حالا از مجرای دیگر و با راضی نگاه داشتن نهادهای که این حمایت را با آن‌ها عرضه کرده است، لابی کردن و کاتال‌های سیاسی برقرار کردن، می‌تواند حمایت لازم را برای کسب‌وکارها به دنبال داشته باشد. تولیدکننده نیز به همین شکل و با راضی نگاه داشتن دولت و نه مشتری، سود خود را تضمین کرده است.

این مسئله برای همه صنایع، صادق است؟

طبیعی است که اگر زمین بازی تولیدکننده‌ها عوض شود، دیگر رضایت مشتری برای آن‌ها اهمیت نداشته باشد. تفاوتی ندارد که کدام صنعت با این سازوکار فعالیت می‌کند؛ خودروسازها، لوازم خانگی‌سازها و صنایع نساجی، همگی زمین بازی خود را عوض می‌کنند و به جای راضی نگاه داشتن مشتری، سعی می‌کنند دولت که از آن‌ها حمایت کرده را راضی کنند تا حمایت‌های دریافتی قطع نشود.